

Toelichting op onze reactie op het wetsvoorstel Besluit zorg en dwang van Platform Wzd-functionarissen in de VG-zorg, 16 mei 2022.

Vanuit het veld is aangedrongen op verruiming van de criteria van onafhankelijke deskundige, zodat ook anderen dan psychiaters, artsen-VG, SO's, GZ-psychologen, orthopedagoog-generalisten en verpleegkundigen in aanmerking zouden komen om onafhankelijk advies uit te brengen.

Daaraan is in het voorstel ruimschoots gehoor gegeven, maar naar de mening van het Platform Wzd-functionarissen in de VG-zorg schiet het voorstel door.

Hoewel de kwaliteit van het advies en vooral de frisse blik van de onafhankelijke deskundige gewaarborgd lijken, is door de aanvragende zorgverantwoordelijke niet goed na te gaan of de onafhankelijke deskundige aan de eisen van ervaring met de betreffende vorm van onvrijwillige zorg en ervaring met het voorkomen en afbouwen van onvrijwillige zorg voor de doelgroep voldoet, tenzij hij de medewerker die om advies gevraagd wordt, goed kent. En dat wringt met de onafhankelijkheid en een frisse blik, die nu juist zo belangrijk zijn, die de wetgever in beginsel ook heeft beoogd en die recht doet aan de positie van de cliënt.

De wetwijziging zou kunnen betekenen dat de zorgaanbieder een lijst moet opstellen (en bijhouden!) van alle medewerkers die in aanmerking komen om onafhankelijk advies te mogen uitbrengen. Dit vraagt een flinke administratieve inspanning, waarop toezicht gehouden moet worden. Een medewerker die het ene jaar niet kwalificeert, kan door toegenomen ervaring een volgend jaar wél kwalificeren, terwijl het ook mogelijk is dat de lijst vervuild raakt met medewerkers die niet meer als onafhankelijke deskundige inzetbaar zijn. De kans dat zo'n lijst up-to-date blijft en dat er toezicht op gehouden wordt achten we klein.

En dat nog afgezien van de laatste eis, "dat hij onafhankelijk functioneert van de zorgaanbieder". Dat lijkt ons een onmogelijke eis en dus een wassen neus. Elke zorgverlener werkt volgens professionele richtlijnen van de eigen beroepsorganisatie, maar ook in overeenstemming met het beleid van de zorgaanbieder. De onafhankelijkheid van de onafhankelijke deskundige zou m.i. beperkt moeten blijven tot "ten minste één jaar niet betrokken [te zijn geweest] bij de behandeling van of de zorg aan de betrokken cliënt".

Als het wetsvoorstel in de huidige vorm wordt aangenomen is het onderscheid met de "niet bij de zorg betrokken deskundige" (art. 10.10 Wzd) zeer gering. Ook deze deskundige heeft de gewenste frisse blik, doordat hij niet bij de zorg betrokken is. Hooguit is de eis van ervaring met de vorm van onvrijwillige zorg en de doelgroep minder uitgesproken dan bij de onafhankelijke deskundige, maar nog steeds impliciet aanwezig, om van deskundige te mogen en te kunnen spreken. Anders gezegd: door de onafhankelijke deskundige vrijwel gelijk te stellen aan de "niet bij de zorg betrokken deskundige", is de toegevoegde waarde van het onafhankelijke advies gering en wordt het bestaansrecht van de onafhankelijke deskundige ernstig ondermijnd. Het aanvragen van onafhankelijk advies kan dan beter uit de wet verdwijnen...

Samenvattend: Hoewel we blij zijn met een verruiming van eisen die aan een onafhankelijke deskundige gesteld worden, hadden we liever gezien dat de uitbreiding beperkt was gebleven door uitsluitend psychologen en orthopedagoog-generalisten toe te voegen aan de lijst van beroepen die kunnen optreden als onafhankelijke deskundige.